

DOI: 10.58423/2786-6742/2024-5-132-144

УДК 339.727.22(477)

Ірина НЕЧАЄВА

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту
Національний університет «Запорізька політехніка»,
Запоріжжя, Україна
ORCID ID: 0000-0003-3429-7255

ВІДНОВЛЕННЯ ПІ: ГЛОБАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Анотація. Формування сприятливих умов для інвесторів та відновлення економіки України в умовах війни вимагає комплексного підходу, що враховує глобальні тенденції, національні інтереси та внутрішні можливості країни. Метою дослідження є виявлення можливостей залучення прямих іноземних інвестицій в Україну та їх основних напрямків в контексті глобальних перспектив відновлення прямих іноземних інвестицій. В роботі проведений аналіз обсягів світових прямих іноземних інвестицій, напрямків інвестування та тенденцій їх зміни. Встановлено, що основний акцент щодо глобального інвестування змістився в сектори Цілей сталого розвитку в країнах, що розвиваються. Незважаючи на COVID-19 та величезні руйнування внаслідок війни, інвестори продовжують працювати та, навіть, прагнуть розширювати бізнес в Україні. В роботі визначені основні проблеми, фактори та причини продовження інвестування в країну, зокрема, це наявність кваліфікованих, навчених людей і недорогої робочої сили; розмір місцевого ринку; конкурентоспроможна структура витрат в Україні; близькість до регіональних ринків; пошук зв'язків з партнерами; інфраструктура (комунальні послуги та транспорт); доступні об'єкти інвестування за конкурентними цінами; природні ресурси. Обґрунтовано, що для залучення іноземних інвестицій Україна має створити сприятливий клімат, відповідні умови для інвесторів, визначитись з обсягами та напрямками інвестування. Пріоритетними секторами для залучення прямих іноземних інвестицій є: інвестиційні проекти зі значними інвестиціями, індустріальні парки, інформаційні технології, сільське господарство та агропереробна промисловість, виробництво еко-транспорту та компонентів до нього, зелена енергетика, креативна індустрія, літакобудування, науково-дослідна та інноваційна діяльність, інфраструктура, машинобудування. Визначені конкретні заходи на національному рівні для збільшення інвестиційних потоків і оновлення економіки України, розглянуті нагальні питання, які потребують вирішення та реформ. Встановлено, що стимулювання прямих іноземних інвестицій є ключовим елементом відновлення економіки України та забезпечення її стійкого розвитку, що має призвести до позитивних результатів впровадження реформ: поліпшення бізнес-клімату, забезпечення фінансової стабільності та доступу до капіталу, ефективні податкова та фіскальна політики, розвиток інфраструктури, забезпечення правової безпеки та посилення заходів з протидії корупції, розвиток людського капіталу, впровадження екологічних стандартів.

Ключові слова: прями іноземні інвестиції, відновлення, глобальне інвестування, Цілі сталого розвитку, стимулювання інвестицій

JEL Classification: F15; F21; F37

Absztrakt. A háború idején Aabefektetők számára kedvező feltételek megteremtése és Ukrajna gazdaságának helyreállítása átfogó megközelítést igényel, amely figyelembe veszi a globális trendeket, a nemzeti érdekeket és az ország belső adottságait. A tanulmány célja feltárni a közvetlen külföldi

befektetések Ukrajnába vonzásának lehetőségeit és azok főbb irányait a közvetlen külföldi befektetések fellendülésének globális kilátásaival összefüggésben. A munka elemzi a globális külföldi működőtőke-befektetések volumenét, a befektetési irányokat és azok változásának alakulását. Megállapítást nyert, hogy a globális befektetések fő hangsúlya a fenntartható fejlődési célok ágazataira helyeződött át a fejlődő országokban. A COVID-19 és a háború okozta hatalmas pusztítás ellenére a befektetők továbbra is dolgoznak, sőt még az üzlet bővítésére is törekednek Ukrajnában. A munka azonosítja a főbb problémákat, tényezőket és indokokat, amelyek az országban továbbra is a befektetéseket segítik elő, különös tekintettel a képzett, tanult emberek és az olcsó munkaerő meglétére; a helyi piac mérete; ukrainai versenyképes költségstruktúra; a regionális piacokhoz való közelség; partnerekkel való kapcsolatok keresése; infrastruktúra (közüzemi szolgáltatások és közlekedés); elérhető befektetési objektumok versenyképes áron; természeti erőforrások széleskörű meglétére. Indokolt, hogy a külföldi befektetések vonzásához Ukrajnának kedvező klímát, megfelelő feltételeket kell teremtenie a befektetők számára, döntenie kell a befektetések volumenéről és irányáról. A közvetlen külföldi befektetések vonzásának kiemelt irányai a következők: jelentős beruházást igénylő beruházási projektek, ipari parkok, információs technológiák, mezőgazdaság és agrárfeldolgozó ipar, öko-közlekedés és összetevőinek gyártása, zöld energia, kreatív ipar, repülőgépgyártás, kutatás és innováció tevékenysége, infrastruktúra, gépészet. Konkrét nemzeti szintű intézkedéseket határoznak meg a beruházási áramlások növelésére és Ukrajna gazdaságának megújítására, mérlegeltük azokat a sürgős, megoldást és reformokat igénylő kérdéseket is. Megállapítást nyert, hogy a közvetlen külföldi befektetések ösztönzése kulcsfontosságú eleme Ukrajna gazdaságának helyreállításához és fenntartható fejlődésének biztosításához, amelyhez a reformok végrehajtásának pozitív eredményei kell vezessenek: az üzleti környezet javítása, a pénzügyi stabilitás biztosítása, tőkéhez való hozzáférés, hatékony adó- és fiskális politika, infrastruktúra fejlesztés, jogbiztonság biztosítása és a korrupcióellenes intézkedések megerősítése, a humántőke fejlesztése, a környezetvédelmi normák végrehajtása.

Kulcsszavak: közvetlen külföldi befektetések, fellendülés, globális befektetések, Fenntartható Fejlődési Célok, befektetésösztönzés.

Abstract. Shaping favorable conditions for investors and restoring Ukraine's economy in wartime requires a comprehensive approach that considers global trends, national interests, and the country's internal capabilities. The study aims to identify opportunities for attracting foreign direct investment (FDI) to Ukraine and its main directions in the context of global FDI recovery prospects. The paper analyzes the volume of global FDI, investment directions, and trends in their change. It is established that the main focus of global investment has shifted to the Sustainable Development Goals (SDGs) sectors in developing countries. Despite COVID-19 and the massive destruction caused by the war, investors continue to operate and even strive to expand their businesses in Ukraine. The paper identifies the main problems, factors, and reasons for continued investment in the country, including the availability of qualified, trained people and inexpensive labor; the size of the local market; a competitive cost structure in Ukraine; proximity to regional markets; the search for links with partners; infrastructure (utilities and transport); affordable investment objects at competitive prices; natural resources. It is argued that to attract foreign investment, Ukraine must create a favorable climate, appropriate conditions for investors, and determine the volume and directions of investment. Priority sectors for attracting FDI are investment projects with significant investments, industrial parks, information technologies, agriculture and agro-processing industry, production of eco-transport and its components, green energy, creative industry, aircraft construction, research and development and innovation activities, infrastructure, mechanical engineering. Specific measures at the national level are determined to increase investment flows and update Ukraine's economy, and urgent issues that require resolution and reforms are considered. It is established that stimulating FDI is a key element of Ukraine's economic recovery and ensuring its sustainable development, which should lead to positive results of the implementation of reforms: improvement of the business climate, ensuring financial stability and access to capital, effective tax and fiscal policies, infrastructure

development, ensuring legal security and strengthening anti-corruption measures, human capital development, implementation of environmental standards.

Keywords: foreign direct investment, recovery, global investment, Sustainable Development Goals, investment stimulation

Постановка проблеми. Створення сприятливих умов для залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) несе в собі значні переваги для України, як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях. Це може стати потужним сигналом для світового співтовариства про прагнення країни до глибоких реформ та динамічного розвитку. Враховуючи поточні виклики, пов'язані з війною, Україна має з особливою увагою ставитися до формування сприятливих умов для інвесторів та їх супроводу. Це потребуватиме глибокого аналізу світових тенденцій та напрямів відновлення ПІІ, з урахуванням національних інтересів та власних можливостей країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Публікацій щодо проблем інвестування, залучення інвестицій, як у глобальному масштабі, так і на регіональному та на рівні певної країни не бракує і в закордонних, і в вітчизняних виданнях. Так, наприклад, Hyun-Hoon Lee, Kazunobu Hayakawa, Sun-Young Park [1] аналізують вплив пандемії COVID-19 на потоки ПІІ та перспективи їх відновлення. Sztajerowska, M. в роботі [2] досліджує вплив глобальних ланцюгів постачання на потоки ПІІ. За останні роки питання аналізу та оцінки інвестиційної привабливості України та її регіонів розглядали в своїй роботі П. Фісуненко, О. Атамас [3], Ю. Нікольчук, О. Лопатовська [4]. Стан та сучасні тенденції інвестування в Україні – предмет досліджень Ю. Цимбалюк, І. Корман, О. Ролінського, В. Чернеги, А. Полозун, А. Касьян [5; 6]. Н. Ковальчук розглядає особливості залучення прямих іноземних інвестицій в Україну в умовах інтеграції до Європейського Союзу [7]. Фінансові аспекти залучення іноземних інвестицій в умовах воєнного стану розглядаються в роботі М. Тимоць та Г. Стахів [8]. Аналіз поведінки європейських інвесторів під час війни в Україні проведено в роботі О. Шубалого [9]. В роботі В. Вітер та Ю. Цаль-Цалко проведений аналіз тенденцій, виявлені проблеми та перспективи залучення іноземних інвестицій в економіку України [10]. О. Романішин наводить аргументи щодо України як потенційної інвестиційної локації та приклади значних іноземних інвестицій у вітчизняні проекти [11]. Дослідження І. Бабець присвячене моделюванню впливу прямих іноземних інвестицій на економіку України в умовах повоєнної відбудови [12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Невирішеною частиною проблеми є можливості та напрямки відновлення ПІІ в Україну з урахуванням глобальних перспектив залучення прямих іноземних інвестицій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є виявлення можливостей залучення ПІІ в Україну та їх основних напрямків в контексті глобальних перспектив відновлення прямих іноземних інвестицій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестування є багатограним процесом, на який впливають цілий ряд факторів, які, у свою чергу, мають важливе наукове та практичне значення. Знання про механізм впливу цих чинників на інвестиційну діяльність та ефективність інвестицій є основою для розробки науково обґрунтованої стратегії та ефективного управління інвестиційним розвитком [13]. Аналіз обсягів світових ПІІ (прямі іноземні інвестиції) свідчать про нестабільність економік, невизначеність економічних, технологічних та соціокультурних аспектів інвестиційного ринку та невпевненість інвесторів [14; 15]. У 2022 р. погіршилися перспективи продовження темпів відновлення 2021 р., коли глобальні ПІІ досягли майже 1,5 трильйона доларів, що майже на 70% більше від надзвичайно низьких рівнів у 2020 р. – році пандемії. У 2022 р глобальні ПІІ впали на 12% до \$1,3 трлн, головним чином через війну в Україні, високі ціни на продукти харчування та енергоносії, а також стрімке зростання державного боргу. Зниження відчули розвинені країни, де ПІІ впали на 37% до \$378 млрд. Зокрема, в країнах Північної Америки скорочення ПІІ становило -26% або на \$115 млрд. Від’ємним є сальдо ПІІ в країнах Європи. Поток в країни, що розвиваються, зросли на 4% – хоча і нерівномірно. Кілька великих країн, що розвиваються, в першу чергу, країни Латинської Америки, залучили більшу частину інвестицій, тоді як потоки в найменш розвинені країни скоротилися. У 2023 р. обсяг ПІІ у світі зріс лише на 3%, до \$1,37 трлн, зі значним «осіданням» інвестицій у транзитних країнах, головним чином Люксембургу та Нідерландів. Приплив ПІІ до країн, що розвиваються скоротився на 9% (\$841 млрд), обсяг інвестицій в Азію знизився на 12%, до \$584 млрд (табл.1).

Таблиця 1.

Обсяги глобальних ПІІ за субрегіонами

Субрегіон	2021 р, \$ млрд	2022 р, \$ млрд	2023 р, \$ млрд	2022/2021, %	2023/2022, %
Світ, разом	1478	1295	1370	-12	+3
Розвинуті країни	597	378	524	-37	+39
Європа	51	-107	70	-\$158 млрд	+\$228 млрд
Північна Америка	453	338	377	-26	+12
Країни, що розвиваються	881	916	841	+4	-9
Африка	80	45	48	-44	+7
Латинська Америка і Карибський басейн	138	208	209	+51	+0,5
Азія	662	662	584	0	-12

За прогнозами у 2024 р фіксуватиметься незначне збільшення потоків ПІІ. Стримувати зростання інвестицій, як і раніше, будуть геополітичні ризики та подальша фрагментація світової економіки, зокрема, через наслідки війни в Україні та зростання цін на продовольство і енергоносії [14].

Позитивним моментом є те, що у 2022 р кількість оголошень про нові інвестиційні проекти зросла на 15%. Міжнародні інвестиції у виробництво відновлюваної енергії, включаючи сонячну та вітрову, також продовжували зростати: оголошені проекти у виробництво сонячних та вітряних акумуляторів потроїлися та перевищили \$100 млрд.

Основний акцент щодо глобального інвестування змістився в сектори ЦСР (Цілі сталого розвитку) в країнах, що розвиваються. Це пов'язане зі зростанням розриву в інвестиціях в ЦСР в цих країнах, яке контрастує з позитивними тенденціями, що спостерігаються в інвестиціях у сталий розвиток на світових ринках капіталу. У 2022 р світовий ринок сталого фінансування зріс на 10% до \$5,8 трлн (табл. 2).

Таблиця 2.

Міжнародні приватні інвестиційні проекти ЦСР (зміна кількості проектів, %)

Напрями інвестування	2015-2022 pp	2021-2022 pp
Інфраструктура	+16	+26
Відновлювальна енергія	+21	+8
Водопостачання	+13	+20
Агропродовольчі системи	-19	+6
Здоров'я та освіта	+11	+8

Відповідно до цієї тенденції, UNCTAD [14] з акцентом на стійку енергетику пропонує шість пакетів дій щодо активізації міжнародного інвестування: розробку національної та міжнародної інвестиційної політики; глобальне, регіональне партнерство та співробітництво Південь-Південь; механізми та інструменти фінансування; стійкі фінансові ринки.

Незважаючи на COVID-19 та величезні руйнування внаслідок війни, інвестори продовжують працювати та, навіть, прагнуть розширювати бізнес в Україні (табл. 3) [16; 17].

Таблиця 3.

Прямі іноземні інвестиції в Україну, \$ млн

Рік	млн. дол. США	% до попереднього року	Рік	млн. дол. США	% до попереднього року	Рік	млн. дол. США	% до попереднього року
2000	595	-	2008	9903	7.4	2016	3794	1032.2
2001	792	133,1	2009	4654	-53.0	2017	3684	-2.9
2002	698	88,1	2010	5759	23.7	2018	4460	21.1
2003	1411	102.1	2011	7015	21.8	2019	5212	16.9
2004	1711	21.3	2012	7195	2.6	2020	-950	-118.2
2005	7533	340.3	2013	4079	-43.3	2021	6885	824.7
2006	5737	-23.8	2014	299	-92.7	2022	623	-91.0
2007	9218	60.7	2015	-407	-236.1	2023	4089*	556.3

*дані за I-III квартали 2023 р.

Всупереч проблемам бізнесу, що спричинила війна, таким як фінансові втрати, втрата продажів/бізнесу, втрата або відсутність працівників, неможливість експорту (транспорт, логістика), руйнування підприємств, пошкодження об'єктів енергетики та інфраструктури, переїзд у безпечніше місце за межі України – 69% опитаних представників американських компаній планують продовжувати післявоєнний бізнес в Україні, при цьому 31% планують збільшувати інвестиції, 50% опитаних вказують на прогрес бізнесу під час війни, з них 29% досягнули запланованих фінансових результатів, 21% - домоглися більше, ніж планували.

Для продовження інвестування в країну, на думку існуючих та потенційних інвесторів, необхідно виведення російських військ (майже 60% опитаних), міжнародні гарантії безпеки (~50%), членство в ЄС, повне припинення бойових дій, членство в НАТО. Майже 40% опитаних відповіли, що компанія продовжує інвестувати, незважаючи на/приймаючи ризики війни [18].

Основними факторами, що сприяли рішенню інвестувати в Україну є:

- наявність кваліфікованих, навчених людей і недорогої робочої сили; розмір місцевого ринку;
- конкурентоспроможна структура витрат в Україні;
- близькість до регіональних ринків;
- пошук зв'язків з партнерами;
- інфраструктура (комунальні послуги та транспорт);
- доступні об'єкти інвестування за конкурентними цінами;
- природні ресурси [18].

Показовими у цьому плані є приклади інвестування великих міжнародних компаній в умовах війни:

- металургійна група Arcelor Mittal (120 млн доларів США у 2022 році, 130 – у 2023 році);
- харчовий гігант Nestlé (40,5 млн євро);
- данська компанія Carlsberg (40 млн євро);
- компанія Bayer (60 млн євро) [19].

Інвестиції Україні потрібні, щоб відновитися та дати старт потужному зростанню, для цього їхній обсяг має складати 30–35% ВВП протягом наступних 8–10 років, причому принаймні половина цих інвестицій мають надходити не від уряду. Ефективним способом стимулювання інвестицій могла б стати підтримка ЄС у формі фондів спільного інвестування та гарантій [20].

Для залучення іноземних інвестицій Україна має створити сприятливий клімат, відповідні умови для інвесторів, визначитись з обсягами та напрямками інвестування.

І на даний момент такі доробки вже існують. Так, наприклад, прогнозовано, що план реконструкції, розроблений Нацрадою з відновлення, вимагатиме \$750 млрд інвестицій протягом наступних 10 років. Одночасно Україна визначила 10 галузей, які мають суттєвий інвестиційний потенціал та корелюють з ЦСР (табл. 4) [21].

Таблиця 4.

Галузі України зі значним інвестиційним потенціалом

Галузь	Інвестиційний потенціал
Оборонно-промисловий комплекс	\$43 млрд
Металургія та металообробка	\$26 млрд
Енергетика	\$177 млрд
Природні ресурси	\$5,6 млрд
Агропромисловий комплекс	\$34 млрд
Логістика та інфраструктура	\$123 млрд
Промислове виробництво	\$16 млрд
Деревообробка та меблеве виробництво	\$5 млрд
Фармацевтика	\$19 млрд
Інноваційні технології	\$11 млрд

Під час Лондонської конференції з відновлення України (Ukraine Recovery Conference) у 2023 році на платформі URC Marketplace Україна презентувала портфель інвестиційних проектів загальною вартістю \$67 млрд. (табл. 5) [22].

Таблиця 5.

Поточні стратегічні інвестиційні проекти та можливості із залучення боргового та акціонерного капіталу

Сфера	Інвестиційний портфель	
	кількість проектів	вартість
будівництво, інжиніринг, виробництво будівельних матеріалів, обладнання, конструкторських робіт	32	\$30,8 млрд
енергетика: виробництво “зеленої” енергії, водню та біометану	36	\$25 млрд
логістика та модернізація транспортної інфраструктури	30	\$6,5 млрд
аграрний сектор: проекти глибокої переробки та повного використання відходів	18	\$700 млн
видобування корисних копалин, критичних мінералів та виробництво продуктів з них: налагодження повного циклу виробництва літій-іонних акумуляторів та електромобілів тощо	10	\$3,6 млрд
охорона здоров'я та фармацевтичний сектор	8	\$300 млн

Для залучення прямих іноземних інвестицій в Україні вже розроблено та впроваджено спеціальні режими для інвестування. Україна також надає інвесторам доступ до інвестиційних стимулів у пріоритетних секторах економіки: інвестиційні проекти зі значними інвестиціями, індустриальні парки, ІТ, сільське господарство та агропереробна промисловість, виробництво еко-транспорту та компонентів до нього, зелена енергетика, креативна індустрія, літакобудування, науково-дослідна та інноваційна діяльність, інфраструктура, машинобудування [23].

В роботі [24] визначено стратегічно важливі для України ніші, інвестування в які можливе лише для представників країн, які продемонстрували реальну підтримку України практичними кроками:

- аграрна ніша;
- інфраструктурна ніша;
- ніша інформаційно-комунікаційних послуг;
- ніша стратегічної сировини.

Конкретними заходами на національному рівні (у порядку спадання важливості) для збільшення інвестиційних потоків та оновлення економіки України є:

- забезпечення національної безпеки та оборони;
- запровадження верховенства права, реальної та ефективної судової реформи та забезпечення справедливого правосуддя;
- відновлення та модернізація життєво важливої інфраструктури України;
- впровадження передбачуваного та привабливого податкового режиму;
- дотримання незалежності Національного банку, Антимонопольного комітету та антикорупційних органів;
- забезпечення достатнього страхування політичних ризиків для інвесторів;
- адаптація та впровадження збалансованої монетарної, фіскальної, бюджетної та боргової політики;
- забезпечення надійних інвестицій, прав власності, рівних умов та належного захисту інтелектуальної власності;
- лібералізація валютного контролю;
- покращення корпоративного управління та реформування державних підприємств та банків;
- забезпечення довгострокових можливостей доступу до ринку з міжнародними торговими партнерами;
- лібералізація трудового законодавства та реалізація політики соціального забезпечення;
- гарантія прозорого, своєчасного та повного відшкодування ПДВ експортерам;
- підтримка цифровізації та розвитку ІТ-екосистеми в масштабах країни;
- розвиток інфраструктури ринку капіталу;
- розвиток відновлюваних джерел енергії та збільшення внутрішнього видобутку газу та нафти;
- підтримка міжнародної торгівлі та забезпечення безпеки ланцюга поставок.

Порядок спадання важливості заходів ґрунтується на аналізі та досвіді інших країн, які успішно стимулювали інвестиції після конфліктів. Безпека, верховенство права та інфраструктура є фундаментальними (базовими) факторами, які впливають на інвестиційні рішення. Досвід показує, що країни (Південна Корея, Руанда), які успішно стимулювали інвестиції після конфліктів, спершу зосередилися на забезпеченні саме цих напрямків. Після того, як були закладені фундаментальні умови, вони могли перейти до інших заходів, таких як реформа податкової системи, стимулювання інновацій, тощо.

Важливо розуміти, що заходи, перелічені вище є взаємопов'язаними. Важливою є реалізація заходів у послідовності, що відповідає їх важливості.

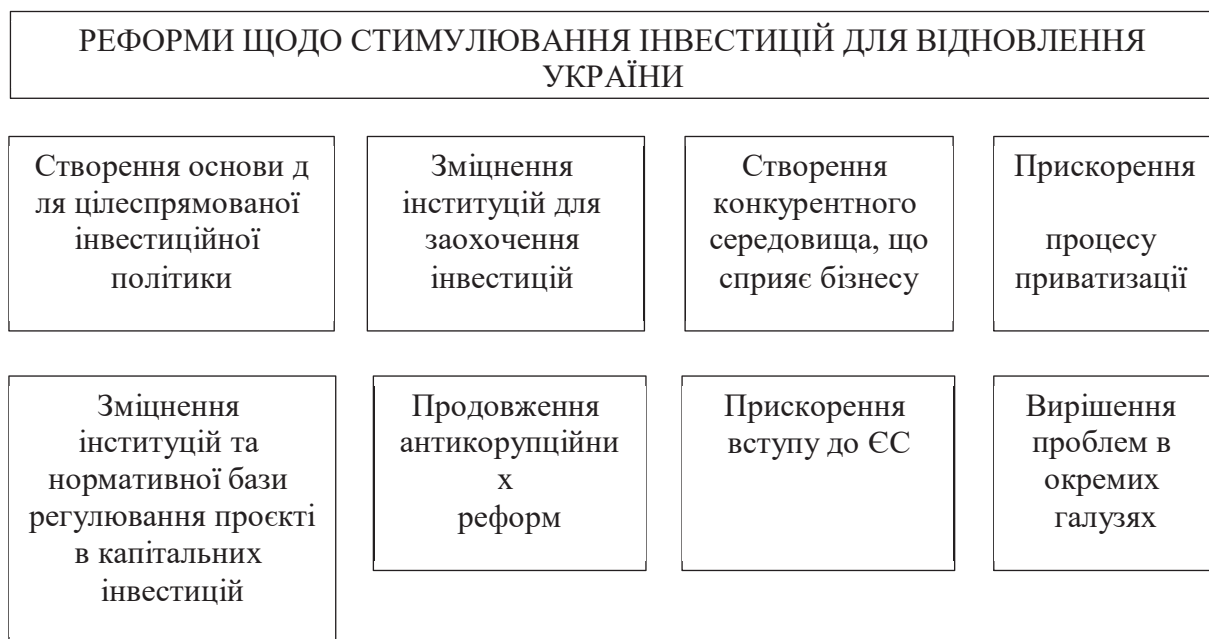

Спочатку необхідно зосередитися на фундаментальних факторах, а потім переходити до інших.

Конкретні пріоритети та їх важливість можуть відрізнятися залежно від конкретних обставин.

У міру того, як ситуація в Україні буде змінюватися, необхідно буде переглядати та оновлювати пріоритети, що допоможе забезпечити ефективну політику стимулювання інвестицій (рис. 1) [18; 20].

Реформи стимулювання ПІІ спрямовані на створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні, який буде привабливим для іноземних та внутрішніх інвесторів, сприяючи відновленню економіки та сталому розвитку країни.

Рис. 1. Стимулювання інвестицій для відновлення України

Результатами впровадження реформ мають бути:

- поліпшення бізнес-клімату, зокрема, зменшення бюрократії та адміністративних перепон, підвищення прозорості та передбачуваності;

- забезпечення фінансової стабільності та доступу до капіталу шляхом підвищення ефективності банківського сектору і забезпечення його стабільності й розвитку фондового ринку;

- ефективні податкова та фіскальна політики – формування привабливих податкових умов для інвесторів, спрощення податкової системи та встановлення стабільних правил;

- розвиток інфраструктури, по-перше, транспортної – покращення доріг, залізниць, портів та аеропортів для полегшення перевезень товарів та зменшення логістичних витрат; по-друге, інформаційної – забезпечення доступу до швидкісного та надійного Інтернету;

- забезпечення правової безпеки шляхом реформи судової системи для захисту прав інвесторів та посилення заходів з протидії корупції;

- розвиток людського капіталу – збільшення інвестицій у систему освіти та навчання для забезпечення економіки кваліфікованою робочою силою; створення центрів інновацій з використанням кваліфікаційного потенціалу для розвитку нових технологій та продуктів;

- впровадження екологічних стандартів з метою залучення інвесторів, які дотримуються принципів сталого розвитку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз світових тенденцій та напрямів відновлення ПІІ, з урахуванням національних інтересів та власних можливостей країни, дозволив зробити наступні висновки.

Світові ПІІ у 2022 р впали на 12% до \$1,3 трлн, головним чином через війну в Україні, високі ціни на продукти харчування та енергоносії, а також стрімке зростання державного боргу. Очікується, що у 2024 р зростання ПІІ буде незначним, стримуватиметься геополітичними ризиками та фрагментацією світової економіки.

Країни, що розвиваються, продемонстрували стійкість, залучивши більшу частину інвестицій, тоді як розвинені країни зазнали значного скорочення ПІІ. Позитивним моментом є зростання інвестицій у ЦСР (Цілі сталого розвитку), особливо в країнах, що розвиваються.

Незважаючи на війну, Україна продовжує залучати інвестиції, зокрема від великих міжнародних компаній. Інвесторів приваблюють кваліфікована робоча сила, доступ до ринків, конкурентні ціни та природні ресурси.

Для стимулювання ПІІ Україна потребує \$30-35% ВВП протягом 8-10 років, з яких половина має надходити з недержавних джерел. У зв'язку з цим, Уряд України визначив 10 пріоритетних галузей для інвестування, які корелюють з ЦСР; Україна представила інвестиційний портфель на \$67 млрд потенційним інвесторам на URC Marketplace; встановлені спеціальні режими та стимули для інвесторів в пріоритетних секторах; визначені стратегічні ніші для інвесторів з країн, які підтримують Україну.

Подальші напрями досліджень щодо відновлення прямих іноземних інвестицій полягають в детальному аналізі впливу війни в Україні на ПІІ; вивченні кращого досвіду країн, які успішно відновили свою економіку після конфліктів, та дослідженні можливостей для інвестування в нові та перспективні галузі.

Список використаних джерел

1. Hyun-Hoon Lee, Kazunobu Hayakawa, Cyn-Young Park (2023). The Effect of COVID-19 on Foreign Direct Investment. *Global Economic Review. Perspectives on East Asian Economies and Industries*, Volume 52, Pages 1-17. URL : <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1226508X.2023.2171459>
2. Sztajerowska, M. (2023), "Supply-chain disruptions and new investment policies in the post-COVID-19 world: Initial insights from project-level data", *OECD Working Papers on International Investment*, No. 2023/01, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5fcc2892-en>

3. Фісуненко, П. А., Атамас, О. П. Сучасні аспекти забезпечення інвестиційної привабливості України крізь призму діджиталізації: аналітичний погляд. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2024. №11. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-03-03>
4. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Ігвестиційна привабливість України: основні тенденції, проблеми та ключові вектори рішення. *Innovation and Sustainability*, 2022. №1. С. 164-175. <https://doi.org/10.31649/ins.2023.1.164.175>
5. Цимбалюк Ю., Корман І., Ролінський О. Стан іноземного інвестування в Україні. *Економіка та суспільство*, 2021. №31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-25>
6. Чернега В., Полозун А., Касьян А. Сучасні тенденції інвестування в Україні. *Економіка та суспільство*, 2022. №44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-78>
7. Ковальчук Н. О. Прямі іноземні інвестиції в Україну в умовах інтеграції до Європейського Союзу. *Бізнес-інформ*, 2023. № 3. С. 38-42. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-38-42>.
8. Тимоць М., Стахів Г. Фінансові аспекти залучення іноземних інвестицій в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, 2023. №47 <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-70>
9. Шубалий О. Аналіз поведінки європейських інвесторів під час війни в Україні. *Економічний форум*, 2023. №1(4), С. 50-55. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-4-6>
10. Вітер В.А., Цаль-Цалко Ю.С. Тенденції, проблеми та перспективи задучення іноземних інвестицій в економіку України. URL : <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/30.pdf>
11. Романішин О. URC 2023 стимулює єдність бізнесу та безпрецедентну підтримку для зростання України. URL : <https://rdo.in.ua/article/urc-2023-stymulyuye-yednist-biznesu-ta-bezprecedentnu-pidtrymku-dlya-zrostannya-ukrayiny>
12. Бабець І. Моделювання впливу прямих іноземних інвестицій на економіку України в умовах повоєнної відбудови. *Галицький економічний вісник*, 2023. Том 80. № 1. С. 131-143.
13. Нечаєва І.А. Інвестиційний розвиток: поняття, зміст та форми. *Теорія і практика сучасної економіки*. Черкаси : ЧДТУ, 2009. С.69-71
14. World Investment Report 2023. URL : https://unctad.org/system/files/official-document/wir2023_en.pdf.
15. UN News. Global perspective Human stories. URL : <https://news.un.org/ru/story/2024/01/1448682>.
16. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Прямі іноземні інвестиції. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2023/>.
17. Офіційний сайт Міністерства економіки України. Інвестиційна діяльність в Україні за 2022 рік. URL : <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=b6d0940d-2443-41c4-82ec-86e6d2e56973&title=InvestitsiinaDialnistVUkrainiZa2022-Rik>.
18. Проєкт USAID з економічного розвитку, управління та зростання підприємництва (EDGE). Нова Україна: стимулювання інвестицій у свободу, мир та процвітання. URL : https://www.usaid.gov/sites/default/files/2023-04/EDGE%20UIPA%20Report-%20online%20-%20Ukrainian%20%2811%20Apr%202023%29_AC.pdf
19. Великі міжнародні компанії роблять ставку на майбутнє України. URL : <https://ukraineinvest.gov.ua/news/01-09-2023/>.
20. Григоренко Є., Шніцер М. Як після війни Україна має відновлювати економіку та бізнес. Велике дослідження. URL : <https://forbes.ua/money/yak-pisslya-viyuni-ukraina-mae-vidnovlyuvati-ekonomiku-ta-biznes-velike-doslidzhennya-deloitte-15122022-10501>.
21. Свириденко Ю. Країна можливостей: чому інвестор прийде в Україну. 10 галузей української економіки, які мають найбільший інвестиційний потенціал. URL : <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997/>
22. Офіційний сайт Міністерства економіки України. Інвестиційні можливості в Україні представлено на URC MARKETPLACE в Лондоні. URL : <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=c9c4c8cd-f9a2-458f-92d8-64bbb0198f1c&title=InvestitsiiniMozhливostiV>

23. UkraineInvest. Your Investment Matters. Стимули. 2024. URL : <https://ukraineinvest.gov.ua/incentives/>.
24. Юрчишин В. Залучення добросесних інвестицій. URL : <https://razumkov.org.ua/images/2023/12/05/2023-ПАКТ-8.pdf>.

References

1. Hyun-Hoon Lee, Kazunobu Hayakawa, Cyn-Young Park (2023). The Effect of COVID-19 on Foreign Direct Investment. *Global Economic Review. Perspectives on East Asian Economies and Industries*, Volume 52, Pages 1-17. URL : <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1226508X.2023.2171459>
2. Sztajerowska, M. (2023), "Supply-chain disruptions and new investment policies in the post-COVID-19 world: Initial insights from project-level data", *OECD Working Papers on International Investment*, No. 2023/01, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5fcc2892-en>
3. Fisunenکو, P. A., Atamas, O. P. (2024). Suchasni aspekty zabezpechennia investytsijnoi pryvablyvosti Ukrainy kriz' pryzmu didzhytalizatsii: analitychnyj pohliad [Current aspects of ensuring Ukraine's investment attractiveness through the prism of digitalization: analytical view]. *Problemy suchasnykh transformatsij. Seriya: ekonomika ta upravlinnia - Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, (11). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-03-03> [in Ukrainian].
4. Nikol'chuk Yu., Lopatovs'ka O. (2022). Ihvestytsijna pryvablyvist' Ukrainy: osnovni tendentsii, problemy ta kliuchovi vektory rishennia [Investment attractiveness of Ukraine: TRENDS, trends, problems and solution key_vectors]. *Innovation and Sustainability*, 1, 164-175. <https://doi.org/10.31649/ins.2023.1.164.175> [in Ukrainian].
5. Tsymbaliuk Yu., Korman I., Rolins'kyj O. (2021). Stan inozemnoho investuvannia v Ukraini [State of foreign investment in Ukraine]. *Ekonomika ta suspil'stvo - Economy and society*, 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-25>. [in Ukrainian].
6. Chernega, V., Polozun, A., Kasyan, A. (2022). Suchasni tendentsiyi investuvannia v Ukraini [Modern investment trends in Ukraine]. *Ekonomika ta suspil'stvo - Economy and society*, 44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-78> [in Ukrainian].
7. Koval'chuk N. O. (2023). Priami inozemni investytsii v Ukrainu v umovakh intehratsii do Yevropejs'koho Soiuzu.[Foreign Direct Investment In Ukraine in the Context of Integration Into the European Union]. *Biznes-inform - Business Inform*, 3, 38-42. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-38-42> [in Ukrainian].
8. Tymots, M., & Stakhiv, G. (2023). Finansovi aspekty zaluchennia inozemnykh investytsiy v umovakh voyennoho stanu [Financial aspects of attracting foreign investment in the conditions of martial law]. *Ekonomika ta suspil'stvo - Economy and society*, 47. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-70> [in Ukrainian].
9. Shubalyj O. (2023). Analiz povedinky ievropejs'kykh investoriv pid chas vijny v Ukraini [Analysis of the behavior of European investors during the war in Ukraine]. *Ekonomichnyj forum - Economic forum*, 1(4), 50-55. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-4-6>. [in Ukrainian].
10. Viter V.A., Tsal'-Tsalko Yu.S. (2023). Tendentsii, problemy ta perspektyvy zaduchennia inozemnykh investytsij v ekonomiku Ukrainy [Trends, problems and prospects of attracting foreign investments into the economy of Ukraine]. URL : <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/30.pdf> [in Ukrainian].
11. Romanishyn O. URC 2023 stymuliuie iednist' biznesu ta bezpretsedentnu pidtrymku dlia zrostannia Ukrainy [URC 2023 stimulates business unity and unprecedented support for the growth of Ukraine]. URL : <https://rdo.in.ua/article/urc-2023-stymulyuye-yednist-biznesu-ta-bezpretsedentnu-pidtrymku-dlya-zrostannya-ukrayiny> [in Ukrainian].
12. Babets' I. (2023). Modeliuvannia vplyvu priamykh inozemnykh investytsij na ekonomiku Ukrainy v umovakh povoiennoi vidbudovy [Simulation of the impact of foreign direct investment on the Ukraine's economy in the conditions of post-war reconstruction]. *Halyts'kyj ekonomichnyj visnyk - Galician economic journal*, Vol. 80, 1, 131-143 [in Ukrainian].

13. Nechaieva I.A. (2009). Investytsijnyj rozvytok: poniattia, zmist ta formy [Investment development: concepts, content and forms]. *Teoriia i praktyka suchasnoi ekonomiky - Theory and practice of modern economics*. Cherkasy : ChDTU, 69-71.
14. World Investment Report 2023. URL : https://unctad.org/system/files/official-document/wir2023_en.pdf.
15. UN News. Global perspective Human stories. URL : <https://news.un.org/ru/story/2024/01/1448682>.
16. Ofitsijnyj sajt Ministerstva finansiv Ukrainy. Priami inozemni investytsii [Foreign direct investment]. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2023/> [in Ukrainian].
17. Ofitsijnyj sajt Ministerstva ekonomiky Ukrainy. Investytsijna diial'nist' v Ukraini za 2022 rik [Investment activity in Ukraine for 2022]. URL : <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=b6d0940d-2443-41c4-82ec-86e6d2e56973&title=InvestitsiinaDiialnistVUkrainiZa2022-Rik> [in Ukrainian].
18. Proiekt USAID z ekonomichnoho rozvytku, upravlinnia ta zrostantia pidpriemnytstva (EDGE). Nova Ukraina: stymuliuвання investytsij u svobodu, myr ta protsvitannia [New Ukraine: stimulating investment in freedom, peace and prosperity]. URL : https://www.usaid.gov/sites/default/files/2023-04/EDGE%20UIPA%20Report-%20online%20-%20Ukrainian%20%2811%20Apr%202023%29_AC.pdf [in Ukrainian].
19. Velyki mizhnarodni kompanii robliat' stavku na majbutnie Ukrainy [Large international companies are betting on the future of Ukraine]. URL : <https://ukraineinvest.gov.ua/news/01-09-2023/> [in Ukrainian].
20. Hryhorenko Ye., Shnitser M. Yak pislia vijny Ukraina maie vidnovliuvaty ekonomiku ta biznes. Velyke doslidzhennia [As after the war, Ukraine should restore the economy and business. Great research]. URL : <https://forbes.ua/money/yak-pisslya-viyi-ukraina-mae-vidnovlyuvati-ekonomiku-ta-biznes-velike-doslidzhennya-deloitte-15122022-10501> [in Ukrainian].
21. Svyyrydenko Yu. Kraina mozhlyvostej: chomu investor pryjde v Ukrainu. 10 haluzej ukrains'koi ekonomiky, iaki maiut' najbil'shyj investytsijnyj potentsial [Land of opportunities: why an investor will come to Ukraine. 10 sectors of the Ukrainian economy that have the greatest investment potential]. URL : <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997/> [in Ukrainian].
22. Ofitsijnyj sajt Ministerstva ekonomiky Ukrainy. Investytsijni mozhlyvosti v Ukraini predstavleno na URC MARKETPLACE v Londoni [Investment opportunities in Ukraine are presented at the URC MARKETPLACE in London]. URL : <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=c9c4c8cd-f9a2-458f-92d8-64bbb0198f1c&title=InvestitsiiniMozhlyvostiV> [in Ukrainian].
23. UkraineInvest. Your Investment Matters. Ctymuly [Incentives]. 2024. URL : <https://ukraineinvest.gov.ua/incentives/> [in Ukrainian].
24. Yurchyshyn V. Zaluchennia dobrochesnykh investytsij [Attracting honest investments]. URL : <https://razumkov.org.ua/images/2023/12/05/2023-PAKT-8.pdf> [in Ukrainian].